

DÁVID

VERA BLAGOJEVIC

DÁVID

Visszaköltöztem anyámhoz, itt vagyok a mi régi házukban. Mozdulatlanul fekszem a szobámban. Már évek óta be se tettem a lábom. Eljárt az idő. Olyan régóta nem voltam itt. Az apámat sem láttam. Meghalt. A teste elrothadt, maga lett a föld.

Anyám boldog. Visszajöttem a tengerről. Nem utaztam el B-be. Hozzá jöttem, mert ez az egyetlen hely, ahol meglelem nyugalمامat. Váratlan hazaérkezésem azonban mégis nyugtalanná tett. Most még csak felesleges gondolataimtól kell megszabadulnom. Lehetséges, hogy az állapotom rosszabbra fordul. Minél inkább nyugalomra áhítozom, annál felajzottabb vagyok. Kinyújtózva, dermedt mozdulatlanságban fekszem, és reszketek.

Anyám hallgat. Hallgatásával csak még inkább arra kényszerít, hogy mellette legyek. Egész napokra magamra hagy. Neki elég, ha csak tudja, hogy mellette vagyok. Nem hiszi, hogy el fogok menni.

Apám meghalt. Venija is. Meg fog halni az anyám is. Látszik a szeméből. De a teste olyan, akár a gyermeké. Törékeny. Hátról nézve egészen kislányosnak tetszik. Sovány, fejletlen lánygyereknek. Minden teketória nélkül felhúzza valamikori ruháimat. Ez nekem fáj, de erről sohasem beszélek előtte. Napközben csak nagy néha nyit be a szobámba. Én nem moccanok. Együtt cigarettázgatunk. Nem kérdez tőlem semmit. Még csak át sem ölel. Mi ugyanis nem szoktuk megcsókolni egymást, amikor találkozunk. Életútjaink elváltak egymástól. S ennek a különválásnak mindketten tudatában vagyunk. Gyakran vágyódom utána. El szokta mesélni, hogyan lélegeztem, amikor a szíve alatt hordott. Ő szüntelenül vágyódik énutánam. Még álmában is. Hasonlítok rá. Az orrom, a csípóm, a keblem, sőt még az ujjaim formája is mind az övé.

Apámról nem beszél többé. Senkivel sem. Róla nem is lehet beszélni. Inkább Venija haláláról mesél. Hamarosan egy éve lesz.

Valamikor apámat is szerettem. Anyám nem volt elég erős. Apám pedig egy egész nyarat Annával töltött. Tiszta gyolcs lepedőkkel takarózva, verejtékes testtel egymáshoz tapadva ott heverésztek bezárkózva abban a besötétített szűk kis oduban, a csatornán túl. A forró szappanos víztől kimart, dagadt kezeit Anna mindig dugdosta az apám

elől. De máskülönben majd kicsattant az erőtől, egészségtől, és széles csípőj meg erős combjai voltak.

Őt és Annát most kiszikkadt öregeknek képzelem. Ez a szerelem nem éltethette őket. Ott fonnyadoznak lassan, bezárkózva a csatornaparton. Mi ezt tudjuk, anyám meg én.

Dávid jut eszembe. Az ablakok csukva vannak. Odakinn átforrósodott minden. Megroppannak a kerti lombok, megfeketedett kerítésünk pedig gőzölögve szárad. Senki sem mozdul. Dávidról sohasem beszélek. Venija nincs, s nekem senkim sincs, akivel Dávidról beszélgethetnék. Ha anyámtól elmegyek s visszatréek B-be, egészen bizonyos vagyok benne, hogy ott találom majd a szobámban. Ott vár majd rám az ágyamon kuporogva.

Ami Dávidot illeti, mindennek vége. Már nem várom, hogy visszatérjen. Dávid nem létezik többé. Ezt a felfedezést nyugalmam teljes birtokában tettem. Mindig tudtam, hogy ez lesz a vége.

Azt hiszem, ez a tengerről való visszaérkezésünket követő éjszakán történt. Nyár volt még, vagy hát a késő őszebe nyúló vénasszonyok nyara. Sivár, meleg napok jártak, de minden kopár volt már, telis-tele fonnyadt, elszáradt levelekkel.

Meglátogattam anyámat, s ez olyan valószínűtlennek tűnt. Nem voltam tudatában annak, hogy nála vagyok. Este barátaim keresésére indultam. Venija halála után mindannyian elszéledtek, szétszóródtak. Azahogy: valójában csak egy barátom volt. Ő most fűvészkedéssel foglalkozik. Van egy üres, fehér szobája, s telehordja mindenféle, vadon tenyésző növényzettel. Egyedül attól tart, nehogy hirtelen burjánzásnak induljon az egész, és megfojtsa álmában.

Egy éjszaka sokáig elmaradtam. Későre járt már, amikor hazafelé igyekeztem. A kórház tágas udvarán vágtam keresztül, a rengeteg épületkolosszus között vezető szűk ösvényen. Valamikor sokat sétáltam itt. Azt képzeltem, valami alattomos és veszélyes kór lakozik testemben.

Egy kör alakú virágágyás mellett haladtam el. Tavasszal itt valóságos tulipánerdő volt azelőtt, tiszta, fehér, hideg tulipánok, mintha a jégcsapból faragták volna. A hetekig üvegházakban gondozott, majd ide átültetett hosszú, vékony szárú tulipánok rendkívüli példányokká fejlődtek. Éjszakánként egyedül jöttem ki ide, egész bokrétára valót szedtem, majd becsempésztem a szobámba. Behívtam Veniját is, s hosszan elnéztük, ahogyan olvadoznak a húsos kelyhek.

A virágoskert most kopár volt, csak itt-ott maradt egy-egy elszáradt ágacska, levél. Egy ember közeledett velem szemben. Magas kocsit tolt maga előtt. Szórakozottan a gondolataimba mélyedve nem is figyeltem fel rá mindjárt. Elmenőben azért akaratlanul is a kocsira siklott a tekintetem. Fehér lepedővel volt letakarva. Az ember kórházi köpenyt viselt. Egy pillantással végigmértem széles mellkasát és egészen sötét, fáradt arcát.

A lepedő alól a hosszú fekvéstől tiszta, két embertalp és két sárga, gömbölyű sarok kandikált ki.

Felemeltem a karomat, órára néztem. Negyed négyet mutatott. Már derengett. Az az idő, amikor az éjszaka átengedi helyét a nappalnak. Elég világos ahhoz, hogy reggel legyen.

Ez a találkozás megbénított. Kis szobám alacsony ágyán feküdtem

elnyújtózza. Már kislány koromban is ugyanígy végigheverészttem a meleg nyári délutánokat, mert félttem a napra menni. Olyan vékony és sápadtka voltam, hogy az átforrósult levegőnek már a lehelete is pörkölt, vagy ájulásba döntött.

Anyám ritkán járt be hozzám. Nem vett észre semmilyen változást. Behűtött gyümölcscsel kedveskedett, mint régen. Leginkább késő éjszaka vagy hajnalban tért be szobámba. Felébresztett, vagy csak ráborult még álomittas testemre. Halkan zokogott, és azt hajtogatta, hogy sokáig nem fogjuk látni egymást.

Megkedveltem ezt a nyugalmat. Az ősZ hosszú volt. Mind gyakrabban idéztem vissza azokat a túnt napokat, amikor életemet még bizalom töltötte ki. Fájdalmas volt ez a visszatérés, de mégis jobban szerettem ezt, mint a teljes lemondást.

Agyamon összekuporodva szorongattam apró melleimet, és gondolataim egyre a körül a késő éjszakai hazatérés körül forogtak. Úgy tetszett, a virágoskert ismét tele van tulipánnal. Hozok belőlük, és megtöltöm velük a virágcserepeket, hogy halljam, amint piciny, tátogó szájukkal szürcsölik a vizet. Dávidra gondolok. Ott vitték el előttem. Csak két, gömbölyű sarkát láttam. A nyártól tisztán. A tengertől kimosottan. A tengerpart sima kavicsain és kagylóin való sok járkálástól fényesre kopottan.

Reggel felé erővel leszorítottam a szemem. Ismét megjelent előttem az a kórházi ápoló, görcsbe torzult arcával, merev, erős testtartással. Nézek rá, de nem áll meg. Lihegve, nehezen jár. Elhalad a virágágyás mellett, ahol láthatatlan szellősuhintástól hajladozva egymáshoz verődnek a tulipánok, és úgy csilingelnek, mint a kristálykelyhek. Dermedten roskadok össze a hordágy mellett. A kerekek vasalása csikorog, és összeroppannak alattuk az ösvény apró kavicsai. A fejem a mellemre hull. A nyakam kinyújtva mind mélyebben előre bukok. Felemelem a kezem. Hajnalodik. A levegő megdermed.

Két tenyerem közé veszem a sarkak hagymáit. Ujjammal mélyen alájuk nyúlok, és úgy veszem a kezembe, mint két labdát. Melegek, sárgák, bársonyosak. Behunyom a szemem, és megérintem őket ajkaimmal. Megcsókolom, s érzem, milyen nedvesek és sósak a tenger víztől. Az egyikén egy kis seb nyílt. Ez onnan van, amikor Dávid véletlenül egy éles kavicsba lépett, s az mélyen a húsába hatolt. A számat a sebre tapasztom, és a fogaimmal húzom ki a kőszilánkot. A vér kicsordul, és összekeveredik a tengervízzel. Az éles sziklákról visszaverődik az éjszaka sötétjében oly sűrű és súlyos tenger ott mellettünk. Mozdulatlanul fekszünk, és átjár bennünket a sejtelem, hogy valami mozdulni fog. Hogy váratlanul sikoltás hasít végig a víz fölött. Vagy maga a tenger fog kettéhasadni, darabokra szakad minden. Jön majd a dagály. S én látom már, amint álomba merült testünk ott úszik messze a nyílt tengeren, a szemünk fölött vad madarak lebegnek méltósággteljes nyugalommal, és nézik magukat benne, mint valami víz alatti tükörben.

Dávid eltűnt! Elvitt magával mindent, ami az enyém volt. Önmagát vitte el, légiesen könnyed járását, szemérmes szép mosolyát. Elment végérvényesen. Nekem itt maradtak a bánat karmos csápjai, amelyek mint valami fakó növényt ideszegeznek ennek a sivár teremnek dohos öblébe.

Halálgondolataim vannak. De én meg sem halhatok. Fájdalmamat még csak tetézné a halál. Most már késő. A bánatot el kell viselni: kibányászni a testből, kimeregetni az erekből, amíg el nem fogy. Amíg kiszáradt héjjá nem válok, amelynek gerezdjei helyén üresség tátong.

Földeregenek a fiatalság évei. Boldogság. Egy sok keskeny ablakú, fehér házban. Fehér, mint egy doboz, a napos oldalán sok kicsi réssel. K. kisváros meredek kövesútján közeledem feléje. Belesek azon a kis részen, amely a bal saroktól a harmadik. A naptól a harmadik. Éjszakánként pedig a holdhoz van közel. Fehéren világló két test. A sötét-ségben. Két, álomba merült, fehér test. Mint két, egymás mellé fektetett, vékony fűzfavessző a tiszta, fehér ágyneműn. A gyüretlen, ránc-talan ágyneműn. S az üres térben két egymásba kulcsolódott kéz. Át-íveli a két vaság közötti szakadékot. Kezdetben, amíg az álom át nem veszi birodalmát, szorosan fogják egymást, később aztán mind lazábban, egészen könnyedén. Végül — álomba merülten — lehanyat-lanak, s úgy csüngnek alá, mint két, élettelen gipszöntvény.

Nem kellett volna elhagyni ezeket a szűk, fehér termeket. Sohasem kellett volna búcsút mondani ennek a doboznak, melynek északi hom-lokzatán egy kissé elnagyolt, az esőtől már elmosódott, kifakult felirat áll. A k.-i leányinternátusnak, ahová kerülő utakon, ritkás ligeteken keresztül érkezik az ember. Titokban.

Akkor meg kellett volna halni. Venijának igaza volt. Alvás előtt mindig csókolgatott, és sokáig seppegett. Boldogságban kell meghalni. Teljes értékűen. Venija meghalt. Meghalt anélkül, hogy megismerte volna, mi a fájdalom. Elsodorta a víz. A testén nem volt egyetlen for-radás sem.

Két ágy a sötét, intézeti szobában. A miénk. Éjszakánként elnéztük a cseresznyefa virágba feslett, kerek lombját, ott, közvetlenül az abla-kunk alatt. Sirattuk a virágokat, minden évben újból és újból, mind hevesebben. A szél elsodorta őket, le valahová mélyen, a szemétdombra, a patakba, a zavaros vizű, zajló patakba.

Venija bőre olyan áttetsző volt, hogy alatta látszott a kék kis erecs-kék pókhálója. Elvitte a víz. Tágra meredt, puffadt, vizenyős szemével. Elhagyott. Egyedül maradtam, elbátortalanodva. Megjelent Dávid. Ő ti-tokban már ott élt lényemben. Ő: keskeny válla, halk szava, amellyel fölébresztett a hosszú éjszakákon. Képtelen voltam elhessegetni ma-gamtól ezt a hangot. Úgy rám fonódott, mint az a vékony, sárga növény.

Venija és én egy test, egy lélek voltunk. Kicserélgettük egymás kö-zött a párnánk mellett levő virágokat, még egymás ivóvizét is. Ő az én poharamból ivott, én meg az övéből. Azt hittük, ily módon részesei leszünk bizonyos kimondhatatlan titkoknak, amelyeket, azzal, hogy a testünkbe zárunk, megvédünk minden bántalomtól.

A többi növendék számára is megközelíthetetlenek voltunk. Árnyak-

ként suhantak el mellettünk, gyöngyöző kacagástól dagadó, áttetsző bokrokként, amelyeket hamar elfelejt az ember, mert túlságosan szépek.

Anyáink sem léteztek számunkra; nyár elején olykor-olykor meglátogattak bennünket. De szívünk nem ismerte ezeket az asszonyokat; teljesen mindegy volt, melyikük fog magához szólítani, és megölelvén, sápadt arcához szorítani bennünket. Pírban égő arcunkat odafektettük megapadt, reszketeg keblükre, s magunkban vihogtunk abban reménykedve, hogy egyszer majd csak leszoknak ezekről a látogatásokról, nem zavarják többé boldogságunkat, és mindörökre elfelejtjük őket.

Aztán azok a Venijával való bolondos reggelek. Az már egyenesen esztelenség volt. Kora hajnalban fölébredvén meztelenre vetköztünk, és hideg vizet fröcsköltünk magunkra. Azt hittük, ezzel lemossuk testünkéről a csúf álmokat. Kezdetben azt reméltem, hogy ily módon Dávidtól is megszabadulok. Ő azonban mind mélyebben a bőröm alá hatolt, marcangolt belül, s a vízsugarak nem értek el hozzá. Aztán bimbózó kis melleinket vizsgálgattuk, amelyeknek halmai mind látathatóbbakká és keményebbé váltak. Attól tartottunk, valami történni fog sovány, szinte fiús testünkkel, hogy hirtelenül buja fejlődésnek indul, és ettől elformátlanodunk. Sietve kapkodtuk magunkra a fekete iskolaköpenyt, összehúztuk, s az jótékonyan eltakart mindent, még azt a két kis éledező halmot is a mellkasunkon. Fürgén kilopakodtunk a hatalmas épületből, ki a néptelen utcákra, ott aztán az ablaküvegekben nézegettük magunkat. Beléptünk az iskola jéghideg termeibe, leültünk a zongorához, és mintegy álomban még, vagy százszor gyakorolgattuk ugyanazokat az etüdöket.

A délutáni órákban, amikor a lányok mind visszavonultak a hálótermekbe, Venijával mi is a szobánkba mentünk, és lebecsátottuk a zsalut. A fáradtságtól és a kora tavasszal beköszöntött melegtől kábult álomba merült mindenki. Ekkor lábujjhegyen végigcsontunk a hosszú folyosón, és kiszöktünk a város környéki mezőre. Majd szétvetett a boldogság, mert csínyünk ezúttal is észrevétlen maradt.

Amikor Venija már nem volt, behúzódtam a szobába, ott feküdtem mozdulatlanul a lebecsátott zsaluk mellett, amelyeken gyér fény szűrődött be. Szenderegésemben úgy tetszett, hogy Venija ott van melletttem. Párnájára pillantottam, de az ő feje helyett Dávidnak a szélben játszadozó hajfürtjeit láttam. Ilyenkor fölkeltem. Az ágy tiszta volt, a fehér lepedő feszesre húzva, mintha várna valakire, hogy elrontsa, összegyúrje, megbolygassa. Sivár pusztaság terpeszkedett. Sehol senki a közelemben. A növendékek a szobájukban aludtak. Az arcukon fájdalmas görcs, amely leolvadván róluk, titkon végigcsordogált a termeken, a hosszú folyosón, be a szobámba, és elárasztotta fehér ágyamat. Egész testemben megfeszülve hallgattam.

Újból magunkat láttam. Szorosan fogtam Venija kezét, és tűzben égő szemmel kerestem a vékony sárga cérnákkal körülfont füveket. A gyenge növények szárára felfutó aranka volt ez. Az fojtogatta őket. Napról napra mind halálosabban. Szóltam valamit. A hangomat tüzes szenvedély fűtötte át: — Venija, ez Dávid! — suttogtam.

Venija nevetett. Messze elfutott előlem a mezőn. Elbújt a bokrok között, a sűrű növényzetben. Fürgén, hangtalanul taposta a füvet meztelen lábával. Lábnyom nem maradt utána. Olyan könnyű volt,

mint az árnyék. Mint valami gyöngye légáramlat, fuvallat, amely ott siklik, ereszkedik és emelkedik a zöld pázsit fölött. Majd ismét oda-röppent hozzám, keskeny ajkával arcon csókolt, átfogta derekam, és meghatottan mondta: — Ez te vagy! Egy hosszú, vékony szárú mezei margarétát nyújtott oda nekem, a legszebbet. A legnagyobbat, amely fehér koronájával az összes többi növény fölé emelkedett. A szeme pedig sugárzott közben, ugyanúgy csillogott, mint az a sárga hímporos köröcske a szirmok közepén. — Venija, ez te vagy. Az én szívem már megszakadt. Ez te vagy, Venija. Akadozó lélegzettel háritotta el magától, s ezt seppogte: — Én nefelejcs vagyok, icipici kis nefelejcs, amely észrevétlenül meglapul a fűben. Szemérmes, és kék, mint az apró csillagsziporkák, mint az elszórt könnyecseppek.

S mi levetettük magunkat a magas fűben, nefelejcsot keresve. Ó, a nefelejcs azonban csak messze a folyó partján, a magas fák hűvöseben terem. Szembefordulva a hullámokkal. Tudtam ezt, Dávid világosított fel róla. S én sokáig, sokáig hallgattam, miközben Venija marékszám szórta rám a fehér margarétákat. Büszkén, szenvedéllyel tépte, amíg mind le nem szedte, amennyit csak talált a réten. A margaréták pedig ott hervadtak, oszladoztak a testemen, s fájdalmasan, kibírhatatlanul illatoztak.

DÁVID HALÁLA

Az jutott eszembe, hogy is volt, amikor apám meghalt. Mintha mi sem történt volna. Csak a szomszédság arról kezdett sugdolózni, hogy anyám a temetés után megbolondult. Én azonban nem hiszem, hogy beleőrült, hanem a szüntelen bánat és a látomások állapota lépett fel nála. Az apám szolongatásának, hívogatásának állapota; a vele való élet folytatásáé. Mintha meg sem halt volna, csupán sötétebb színezetet öltött minden körülöttünk a gyászruha miatt, amelyet viseltünk. Apám szobájába többé nem jártam be, nem volt miért; a temetés után anyám teljesen átrendezte. Új, fekete függönyt akasztott az ablakra, apámnak a szoba sarkában levő ágját pedig és a nagy íróasztalt, amelyen még ott voltak a szétteregetett iratok, letakarta fekete posztóval. Ez zavart; tudtam, hogy apámat többé nem lelem itt ebben a szobában. Anyám egyedül töltötte benne napjait. Ez szokásává lett. Ott folytatta életét. Reggelente belestem az ajtón. Mozdulatlanul ült a nagy fotelben, s zavaros szemét apámnak a falon függő arcképére szegezte. Megsárgult, megrepedezett nagy fénykép volt ez, olyan, mintha az apám másodszor is meghalt volna rajta. Anyám arca összeaszalódott, megpetyhüdt, félttem tőle, mert nem ilyennek ismertem. Így aztán idővel az anyámat sem igen láttam. Ott ült magányában az apámmal, eggyé vált vele, s nekem olybá tetszett, hogy anyám sincs már az élők sorában.

A kerten túl feltűnt olyik-másik elfeledett ismerős siető alakja, de már senki sem tért be elárvult házunkba.

Egyedül Dávid maradt meg nekem, ő volt az egyetlen élőlény az életemben. A szerelmünkön kívül nem létezett semmi. Minden más jelentéktelennek tetszett. Minden más megfakult és megsemmisült, mint a porrá omló, régi képek. Egész életem ebbe a kis rögöcskébe

sűrűsödött. Ebbe a dudorodó sömörbe, amely ott lélegzett mellettem, ebbe a növénybe, melynek nedvei voltak az egyetlen táplálékom. Mindinkább behúzódtunk a kert mélyébe, hogy távol kerüljünk a felesleges zajoktól és hangoktól, amelyek elhatolhattak hozzánk. Tartózkodtunk az emberekkel való találkozástól.

Akár az érett ízek évszaka, olyan volt a szerelmünk. Mint a nyár, amely megszívta magát meleggel. Egész lényemet Dávid töltötte ki. Úgy éltünk, mint a vattás nedvességben elburjázott és elvadult növényzet. Reggelente kinyújtogattuk áttetsző tagjainkat a friss szélben, ámde sehová nem bírtunk mozdulni. Képtelenek voltunk bármilyen változásra. Csak a szerelem tudott bennünket felemelni. Csak az tudott újjászülni napról napra, hogy ne csüggedjünk. De egyszerre csak félni kezdtünk. Egyszer mindennek vége szakad. Egy reggel, váratlanul, új helyzet áll elő, a gyengeség óráinak vége. Már fészket rakott a bánat. Feltartóztathatatlanul rohantunk feléje. A falak mindinkább összeszűkültek fölöttünk. A kert mind sötétebbre vált. Elhagyatott zugaiban ott hevert elalélt testünk. Szorosan egymáshoz tapadtunk, és zizegve hullottunk alá, mint a fonnyadt virágszirmok.

Most hiszek benne, hogy Dávid valahol máshol van. A halálára gondolok, és kapcsolatba hozom más emberek halálával, akiket ismertem. A halál váratlanul is felléphetett. Miközben a karjaiban tartott, nem érkezvén arra sem, hogy ajkával megérintse az arcomat, vagy hogy végigmondja a szót. Miközben az álom ködéből ébredt, anélkül, hogy tudna róla, és azt híven, hogy az éppen fellépő halál csupán álom. Vagy amíg ott lépegetett mellettem a buja növényzetben törtetve. A hosszú hallgatások pillanataiban. Megsemmisülhetett úgy is, hogy észre sem vette.

Dávid fáradtan, mozdulatlanul hevert mellettem a magas fűben. Lélegzett, de én meg voltam győződve, hogy egyáltalán nincs jelen. Hittem a halálában, amely azon a reggelen annyira valóságos volt bennem, s amely úrrá vált minden érzékemen. Ujjaimmal végigsiklottam arcomon, a számon és a hajamon. Nem volt sehol semmi. Megértettem, hogy én sem vagyok. Hogy én sem vagyok itt, s ami itt van, az csak a holttestem. Hogy csak ez a sustorgás jelzi, hogy itt vagyok és a kert nem pusztaság. Dávid lélegzetével egyéolvadva én töltöttem ki.

De mindez megtörtént. Körülöttem minden biztos lehetett a halálomban. Minden mozdulatom róla árulkodott. A bőröm alatt való kifészlése, kiterelvényesedése volt ez. Az erősödése, elhatalmasodása. A teljes halál volt. Még Dávid halálánál is teljesebb. Jött, mint az áradat, hullámokban érkezett a szerelem után, elárasztva azt, és romba döntve maga előtt mindent. Irdatlan zuhatagok formájában érkezett, maga alá temette gyenge testemet, elszakított Dávidtól, kitepte a húsába nőtt kezemet. Éles késével részenként fejtett le róla. Így választotta le saját, igazi testemet. Aztán felkapott, előkészített a repülésre, új, még sohasem látott távolságok meghódítására. Ott, a pusztaságon kívül. Ott, az üres kerten kívül.

Mozdulatlanságom tökéletes volt. Testem elsüllyedt a növényzet puha félhomályában, s én, lehunyván szemem, rég elporladt arcok után kutattam múltamban. Forró erdők és csillogó ösvények tűntek fel, rajtuk ismeretlen testek mozogtak és haladtak tova, majd szertefoszlottak a messzeségben, mint az elmosódó árnyak. Csak Dávid volt valóságos.

Lakatlan város jelent meg a szemem előtt. Egy sziget és a tenger. Láttam magunkat, ahogy összesimulva magunk mögött hagyjuk a csupa kő utcákat. Megálltunk a parton, és sokáig bámultunk bele a mozduatlan vízbe. Megindult az áramlás. Levetettük ruhánkat, és a vízbe ereszkedtünk. Hagytuk, hadd sodorjanak bennünket a gyenge hullámok. Elúsztunk a szigetekig. Sokáig feküdtünk a forró naptól áttüzesedett sziklákon. Arcunkat az éles kövekre fektettük, és mindaddig csúsztunk rajtuk, amíg sebektől borítottan egymáshoz nem értünk, akkor úgy maradtunk egymáshoz simulva. Így sikerült a magasba emelkednem, föl, nagyon magasra, magasabbra, mint ameddig a szem ellát, egyenesen az ég puffadt, nyálkás kékségébe. El is tűnhettem, egyszerűen elillanhattam volna, amíg Dávid, forró testemmel eggyéolvadva, a karjaiban tartott. De én mellette maradtam. Kitartottam csendesen, mint amilyen csendesen izzik a meggyulladt fácska a gyenge szélben.

Dávid kibontakozott ölelésemből, felkelt, és sokáig bolyongott a szigeten. A madarak átható hangon károgtak a sziklahasadékokban, vagy hangoskodva repültek a hullámok felett. Szárnyaik ezüstössé váltak, amikor időnként beleszántottak a felvert tajtékba. Dávid fagyott arccal hajolt a tenger fölé, s hallottam, amint mondja: Meghalunk. Meghalunk. Szavai alábuktak a sűrű fekete vízbe, feneket értek, majd onnan szaggatottan, értelmetlenné torzulva visszaverődtek, és tovább visszahangoztak a pusztaságban.

Én pedig, mint aki éppen abban a pillanatban távozik, máris kívül kerültem ezen a szűk térségen, a földhöz tapadt, ziháló mellünk fölé, föl, az elviselhetetlen forróságba. Egymagamban távolodtam Dávid vonásainak mintegy áttetsző, könnyed ködfátyolába burkolózva, amely szemgolyómra borult. A magasban voltam, mindenem felülemelkedve, és kiterülő tűzfolyamként még csak azt tehettem, hogy szikraesőt szórva elrobbanjak, szétterüljek a levegőben. Hogy perzselő tűzfolyamként előmöljek tehetetlen testünkön, és eláradva így a kopár sziklán, elnézzem, mint borulunk egymásra. Megmerevedtetten és tehetetlenül.

DÁVID NÉLKÜL

A tengerpartról való visszatérésünk fájdalmas volt. Dávid és én hosszú sétákat tettünk a kopár erdők mélyében. Szótlanul. Elviselhetetlennek éreztük a szárazföldi madarakat, amelyek átható rikoltásaikkal felsebeztek érzékeny bőrünket. Miriádnyi zöld kristállyá tört össze bennünk minden. Úgy megapadtunk, mint a zsenge növények nedvesség híján. Sokáig bolyongtunk valami hűvös oázist keresve, amely enyhet adhatna égő arcunknak. Immár nem volt erőnk hozzá, hogy a felszínen tartsuk magunkat. Anélkül, hogy sejtettük volna, feltartóztathatatlanul süllyedtünk. Nem ismertünk egymásra.

A nyárnak váratlanul vége szakadt. Ggondosan vigyáznunk kellett arra, nehogy némán összeérjen a kezünk, el kellett hessegetni magunktól a vágyat, hogy egyesüljünk, és így egymáshoz simulva, dacoljunk az elsivárult szárazföldről fújó hirtelen szélrohammal. Szakadoztak a bennünket összetartó kötelékek. A szél könnyedén sodorta gyenge tes-

tünket, amely már napok óta támasz nélkül élt. Zsibbadtak voltunk, a fáradságtól elnehezült tagjaink szétvetve. Mint a távoli pusztaságokon a füvek kardéleln vagy a csalitos völgyekben, úgy áramlott sziszegve a levegő.

A hiábavaló séták után arccal a földre borulva sírtunk. Fellebbengettük a fátylat mindenről, megismertük azokat a kis, sötét mélyedéseket is, amelyekből reggelente nagy, gyapjas virágként, nedves köd emelkedett, majd vízcseppek formájában hirtelen lecsapódva végigharmatozott rajtunk.

Lehanyaglott kézzel, üres marokkal, nyugodtan ültünk egymás mellett, anélkül, hogy egymásra néztünk volna. Tudtuk, nagy a mi fájdalmunk, s azt is, hogy ilyen kiégettek és mozdulatlanok maradunk egészen az éjszaka beálltáig, amikor körözni kezdenek körülöttünk a vadállatok, zajtalan, puha lépteikkel megközelítenek bennünket, a szemtávolságba érnek, majd befészkelik magukat szívünkbe, és ott ordítani kezdenek.

Mindez ámitás volt. Dávid sarkon fordult, és elment. Utána néztem távolodó alakjának. Belőlem is eltávozott minden. Keserű nedv csordogált alá a fatörzsek hosszú során. Odatapasztottam arcom, a bőröm odaragadt. Egy erős szélroham forró áramlatokat kezdett sodorni.

Kint voltam a kertben. Sokáig bolyongtam a sétányokon, aztán be mentem a szobámba. A folyosó üresen kongott. Visszhangja a fülembé ivódott. A helyiségnek éppen a közepén voltam. A tárgyak ott lebegtek körülöttem, könnyedén összeütköztek, és eltördöstek. Minden füves volt, a falakat és a mennyezetet pedig gyapjas moha borította. Az éjszaka még áthatolhatatlanabbá vált. A kezemet, a hajamat, egész testemet, belepte a harmat.

A tűnt idő tiszta, sárga levelekként beborította testemet. A szerelem bennem lakozik-e még? Apró dobbanásai azok, amelyek felemelnek. Jelenlétének fanyarkás érzése összenőtt, eggyé vált testem szövetével. A felszínre tört, és letepert. S én Dávidot szólongatom. Hangosan hívogatom. Ámde ez csak suttogás.

Hajnalba áradva tör fel a víz, s — egyiket a másik után — szertedobálja valóm részeit, majd hirtelen átzúdulván rajtam, otthagy a szürke térben, ahol nedves füvek rothadnak. Mint valami elhagyatott, néptelen téren, én is összeszedem magam, és kilépek az álomból, üres mellkassal, a levegő sisteregve szeldesi el a gyengéd buborékokat, amelyek tudóm rejtett zugaiból feltörnek. Olvad és szakadozik a köd, forró, tapadós cseppekkel borít el, amelyek mind sűrűbb patakokban csurognak alá elnehezült tagjaimon.

Mind gyakrabban jelentkezett a mozdulatlanság. Csak a sötétség sűrű rétegei és a fény halvány, áttetsző hullámai váltakoztak és köröztek a helyiségben. Nyugodtan fogadtam őket, pedig lidércként rátelepedtek elalélt testemre. Éjszakánként sűrűbbek és hidegebbek voltak. Gyakran eltakartak mindent, noha a dolgok szétestek körülöttem, és nem volt sehol semmi.

Az időjárás megváltozott. A hosszú, esős napokat forró nyári délutánok váltották fel, az ablakon beözönlött a napsugár, meleg visszfényével kitöltötte az egész szobát, még azt a sötét sarkot is, ahol megbújtam, és valósággal kiszipolyozott fényözönével. Ahogy kábultan és vakon ott feküdtem az ágyon, áhítózza vártam azt az órát, amikor

valami meg fog változni, azt a pillanatot, amikor a sötétség úrrá lesz lényemen. Pirkadatkor, amikor beszüremlenek az első gyöngye fény-sugarak, szememet az ablak felé fordítom. Elképzelem magamban, hogy egy ilyen hajnali órán messze leszek innen. Talán nem is létezem majd. Belép-e akkor majd Dávid a nedves helyiségbe, és felébreszt-e? Kivisz-e?

Dávid azonban halott. Lehet, hogy még mindig itt fekszik nálam. Éjszaka van, azért nem látom. Ha nappal lenne, a fény hullámvázából talán megérezném, hogy itt van-e. Napközben érzékenyebb vagyok. A szem érzékeli a fény változásait. Akkor talán megmozdulnék. Oda-kúsznék hozzá, megcsókolnám. Egész súlyával rám nehezedne. Jéghidegen és megmerevedetten. Az éjszaka áthatolhatatlanul sűrű. Amikor Dávid nincs mellettem, félek. A szerelem éledezik bennem. Áthatja véretem. Égek. Ha ő nincs már a szobában, minden kialszik. Lehet, hogy elvitték. Észrevétlenül. Amíg aludtam. Amíg teljesen távol voltam innen. Rágondolni is elég, máris elfog a vágyakozás. Úgy megrohant, erősebben a fájdalomnál.

Leszorítom a szemgolyómat. Fényes szikrák jelennek meg. A nedveségből ő bontakozik ki, s az ő tenyerének lágy öblei simogatnak végig az ujjaimon, a lábom szárán, a talpamon. Végigsiklanak a kiszikkadt bőrön, a megapadt húson. Végigcirógatja a vállamat, beletúr a hajamba, majd a lehanyatlott fej puhán megül az ölemben, és sokáig sülyed ott, mint valami nedves, homokos, gyenge áramlatoktól alámosott parton. A vér megáll, nem áramlik. A véredények telnek. S én tudom, hogy Dávid az enyém. Így hozzámsimulva. Mozdulatlanul, közös dermedtségünkben.

Új korszak kezdődött. A betegség korszaka. Vajon történt-e valami a szobámon kívül? Milyen idők járnak? Engem felsebzettek az évek. S sárga szín végérvényesen megtelepedett, az arcmon és a szememben pedig ott az áporodottság visszfénye. A szívemben gyenge melegség kering. A késő délutánokon úgy kuporgok az alacsony fekhelyen, mint valami átforrósodott parton. A homokos öblökön ezüstös visszfény ömlik el, és végighömpölyög a távoli olajfaerdőkön. Szélcsend van. A fák kiszáradnak, eltörnek, meghasadnak. Mélységes az én nyugalمام. Semmi sem mozdíthat ki bénultságomból. A falakon nagy, fekete rovarok várnak rám. Ide-oda kúsznak, keringenek. Lassan lehunyom a szemem, olyankor világosabbá, az erős ragyogásban apró, sziporkázó parazsakká válnak. Elég volna, ha csak kinyújtánám a kezem. Ők leereszkednének, és hűségeken mászkálni kezdenének rajtam. Mind mélyebbre húzódok a helyiség tátongó, sötét gyomrában.

Mintegy az álom ködén át, újból megjelennek szemem előtt a tengeren töltött régi napok. Odanöttem a fenékhez, a sós folyadék sűrű rétegei vesznek körül. A félhomályban, a könnyű, áttetsző vízfüggönyön túl, fehér homoklepellet az arcán, ott vár rám Dávid. Lassan sülyedve odaereszkedik mellém. Erős hullámok sodornak bennünket. Átengedjük magunkat ennek a sodrásnak, s kézen fogva suhanunk a kék tengeri növényerdőben. A parton ottmaradt a vastag könyv, amelyet éppen olvastunk. Hullámok nyaldossák körül fehér habvirágot túrva.

Olvadozik minden. Minden elzsibbad körülöttünk. Ülünk a nagy árnyas parkokban, és összeölelkezve, kiszáradt bőrünkkel egymáshoz

simulva, fennhangon olvasunk. Dávid harsányan nevet, miközben az én beteg, kifordult szemem ott huny ki a sűrű víz felszínén.

Rohamosan esteledik. Igyekszem elkerülni a mind tolakodóbb, nedves csápok érintését. Gyengéd, zöld állatokként minden mozog. Úgy maradok mozdulatlanul, a mind sűrűsödőbb és sötétebb hegynyergekre függesztve szememet.

Hosszú napokig gubbaszkodom, kerülve minden mozdulatot. Mélyen beveszem magam a sötét repedésekbe, ahol tökéletes nyugalom uralkodik, amely elkábít és mély álomban tart.

A DÁVIDRÓL SZÓLÓ VALLOMÁSOK VÉGE

Az, hogy nem vagyok itt, hazugság volt. Én itt voltam, azonban mindennap tekintetbe vettem mindent. Eleinte órák hosszat gondolkodtam, és előreláttam a változásokat. Számoltam meglepetésekkel is. Bela egy éjszaka megmérgezte magát a hotelszobájában, ezt az ablakom alatt megálló emberek beszélgetéséből tudtam meg. Valószínűleg sokan szerencsétlenül jártak, voltak, akik elköltöztek a városból, akárcsak én, még ha itt maradtam is, a szobámban. Váratlanul határoztam el magam, s egy nap csak közöltem az apámmal. Nyugodtan végighallgatott. Az éjszaka folyamán kihordtuk a felesleges holmit a szobámból, a falakat pedig újrafestettük. Az alacsony ágyat, ahol feküdtem, tiszta lepedővel takartuk le. Ennyi volt az egész, elegendő ahhoz, hogy tovább élhessem az életemet.

Lassan-lassan felejteni kezdtem. Sok mindentől meg akartam szabadulni. Az érzéseimtől is. A bánattól és a vágyakozástól. A Dávid után való vágyakozásomtól.

Észrevétlenül teltek-múltak az évek. Nagyon lassan, gondos óvatossággal lehántottam magamról azokat a vékony rétegeket, áttetsző héjazatot, amelyek összenőttek velem, és újakkal cseréltem fel. Mind vékonyabb lettem, a kezem megnyúlt, és rebbenő lett; változott a kül-sóm. Lassan eldobtam magamtól mindent.

Ismerőseim azt hitték, hogy váratlanul elmentem valahová messzire, más városba költöztem, ismeretlen és egészen új emberek közé. Hogy ily módon megszabadultam tőlük, és hirtelen el is felejtettem őket. Egy pillanatig sem jutott eszükbe, hogy árnítás az egész.

Apám boldogan mosolygott. Most állandóan mellette voltam. Beleegyezett elhatározásomba, és minden megerőltetés nélkül füllentett az ismerősöknek: — Messze van! Nagyon messze — mondogatta nekik szelíd mosollyal. Elfogadván új életmódot, védelmébe vett. Napról napra mind nagyobb öröm töltötte el, hogy otthon vagyok, hogy minden úgy van, mint régen, s csak a mi szívünkben nem változott semmi.

Egy este valami felserkent bennem. Úgy tetszett, testem szövete eléggé megacélosodott, eléggé feszsé vált, mert nem reszketett már. Valami belső lüktetés volt az, amely kimozdított tespedtségemből. Dávid jutott eszembe. Meg voltam győződve, hogy rajtam kívül mi sem változott. S én első ízben elhagytam szobámat.

A sivár szoba börtönlakójaként elfelejtettem a legegyszerűbb dolgokat is. Túlságosan kimerült voltam. Járásom meglágyódott. Hozzászokván a szoba négy falához, zavart a tágasság. A kocsit közepén haladtam, s a gyors járművek nagy robajjal kerültek ki. Útban volt a

pázsit is, mindenfelé sugarakban ömlött a víz. Az emberek éjszaka végezték a város karbantartását, valószínűleg nappal is, separték, tisztogatták megállás nélkül. Hideg vízzel öntözték a fűvet, nyírták a sövényeket, szegéllyel látták el az utcákat, és rejtették, takargatták a málló vakolatú homlokzatokat. Valahogy szokatlan volt ez a gondoskodás, azelőtt sohasem figyeltem fel rá.

Egész éjszaka sétáltam a néptelen városban. Egy-egy ritka járókelő, ha utamba akadt, az arcomba bámult. Parkokon mentem keresztül, széles sétányokon jártam. S akkor egyszer csak megpillantottam Dávidot. Lassan hozzáléptem, és tenyeremet sápadt arcára fektettem. Elhúzódva tőlem, csak némán nézett rám.

Dávid nem ismert meg. Talán nem is ő volt az. Lehet, hogy összevetesztettem valakivel, aki hasonlított hozzá. Megfordultam: nem volt sehol. Többé sehol sem volt. A vizes fűvön vékony, sápatag árnyak táncoltak csupán, és a szemem előtt elködösödött a világ.

Hajnalba vetődtem haza. Ijedt apámat a kertben találtam. Az éjszaka lehullott, száraz papírként zörgő leveleket gyűjtötte garmadába. A kert sarkából gyenge, kékes füst emelkedett. Összel mindig elszórazott ezekkel az apró kis tüzekkel. Elégette a leveleket, nem engedte meg, hogy rohadjanak. Attól félt, nehogy a kertből a szobámba hatoljon ez a rothadás.

Amikor megpillantott, nem tudta eltitkolni felindulását. Azt mondtam neki, hogy minden maradt a régiben. Sikertült. Mindenki elfelejtett. Többé semmi sem fog változni. Az éjszaka gyönyörű. Az utcák tiszták. Sok a víz. Vizes vagyok.

Kezével végigsimítva vizes hajamon és ruhámon, az apám elmosolyodott.

Vetközni kezdtem. Levettem fehérneműmet, melynek illata Dávid fehér, elvékonyodott bőrére emlékeztetett. Egyik darabot a másik után odadoztam a levélhalomra. A láng hirtelen belekapott az egészbe, és ebben a pillanatban valami enyhe illat csapta meg az orromat, amely nyugtalanná tett. A sűrű füst odatapadt az ujjaimhoz, az arcomhoz, a számhoz, a testembe vette magát gyorsan terjedve, megtelt vele a szemem, és én ott állván meztelenül a nedves kertben, reszketni kezdtem.

Bemenekültem a szobámba, s elzártam magam mögött a legkisebb nyílást is. Alacsony fekhelyemre ereszkedtem, és úgy maradtam mozdulatlanul. Hallottam, ahogy tesz-vesz az apám.

Sokáig figyeltem, hogy a rothadt levél szaga áthatol-e az ablakon.

Borbély János fordítása